

Janskerk 14 januari 2018

Voorganger Jasja Nottelman

Cyclus: Bidden in de bijbel
Jeremia 29: 10-14

‘Ik zal naar jullie luisteren’

Inleiding:

Op deze zondag horen we de woorden via de profeet Jeremia dat God zijn beloften gestand zal doen. De profeet Jeremia heeft ook andere ervaringen opgedaan, eerder is hem zelfs verboden door God om te bidden voor zijn volk. Nu is het lot van hen ten goede gekeerd. Niet voor eeuwig zullen ze ballingen zijn, God blijft zijn beloften, ondoorgrondelijk voor mensen, trouw. ‘Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk’ klinkt het uit de mond van Godswege. ‘Jullie zullen mij aanroepen en tot mij bidden en Ik zal naar jullie luisteren’. God zelf roept ons op om te bidden, om ons hart open te stellen voor de roepstem van de Eeuwige, om te delen wat in ons omgaat. Durven we daarop te vertrouwen? Op die woorden “ik zal naar jullie luisteren”.

Overweging

Mensen van God,

bidden, hoe doe je dat eigenlijk en, hoe heb je dat geleerd?

Ik zat het terug te halen of ik nou kan bespeuren wanneer ‘bidden’ in mijn leven terecht is gekomen.

Wat er meteen naar boven komt is bidden voor het eten. Dat was bij ons een kort moment voor het eten. Mijn vader hief het aan, soms ook wel een beetje om eindelijk het gekakel te bezweren aan tafel: ‘Here, zegen dit eten om Jezus wil, amen’.

En toen wij in Friesland woonden maakte hij er een gewoonte van om het vooraf te laten gaan met ‘hoanden gear’ (handen samen).

En na het eten een dankgebed: ‘Heer wij danken u voor dit eten en voor alles, amen’. Dat vond ik dan wel weer gemakkelijk, want dat was dan wel weer een handige samenvatting: kort maar krachtig.

’s Avonds had een meer intiem karakter, ik ben van de generatie, maar dat zal vast ook nog steeds wel gebeuren waarbij gezongen werd: ‘Ik ga slapen, ik ben moe, ‘k sluit mijn beide oogjes toe. Here houdt ook deze nacht, over ons getrouw de wacht.

Overigens dacht ik (misschien heb ik het al eens eerder verteld) de eerste tijd dat God iets met auto’s had, want ik dacht dat we zongen: Here auto deze nacht...

Na een tijd, toen mijn zusje en ik wat ouder werden, wilde we graag een ander gebed en maakten we dat zelf, het werd:

‘Wij danken u voor deze dag en bidden u voor morgen. Wij vragen u, wil deze dag en altijd voor ons zorgen?’

Misschien dat we toen al feministes in de dop waren, want de aanhef ‘Heer of Here’ was toen niet meer aan de orde.

Thuis was het dus eigenlijk een gezamenlijk gebed, samen gezongen of gesproken. Later kwamen daar de gebeden in de kerk bij. Gebeden in soorten en maten, soms hele preken. Ik weet nog wel dat ik moest zuchten wanneer na de toch al niet al te korte preek het allemaal nog niet was afgelopen, maar dat er dan nog een dankgebed, voorbeden, een stil gebed en het onze vader kwam.

Al doende ontstonden er woorden en ontstond er een taal voor gebed. Maar hoe eigen wordt die taal? En, is het nodig om altijd met taal, met woorden te bidden.

In de voorbereiding kwamen we erop dat bidden verschillende aspecten heeft.

Bidden als ruimte scheppen.

Zoals we het ook in het openingslied vertolken: ruimte waar licht kan komen, waarin je kunt opademen.

Ruimte die vervolgens met stilte verbonden wordt: stilte waarin je op zoek kunt gaan naar God en/of naar wat God te zeggen heeft. Open hart en open oren, ontvankelijkheid.

In die openheid en ontvankelijkheid krijg je de mogelijkheid om te ordenen, om dingen te onderzoeken.

Voor dat dat kan gebeuren moet je soms eerst over een drempel. Je komt uit alles wat je bezighoudt, uit een leven met alles er op en er aan en dan maak je ruimte.

Daarom dat we in de liturgie een drempelgebed hebben. We noemen het niet altijd zo, maar vaak is dat wel de functie van het eerste gebed. Je stapt over de drempel, maakt een pas op de plaats en maakt bewust ruimte.

In de liturgie kan dat op deze manier werken, maar wellicht ook voor jezelf. Bewust een omgeving creëren of zoeken waarin er ruimte kan komen voor gebed. Soms kan mediteren daarin helpen, de stilte opzoeken, geleide oefeningen doen.

En als je dan bidt, tot wie of wat bid je dan?

Als we teruglezen in de tekst van Jesaja is het God die, bij monde van Jesaja, zegt: 'Jullie zullen mij aanroepen en tot mij bidden, en ik zal naar jullie luisteren'.

Dat is best een lastig punt. Heb je ook daadwerkelijk het gevoel dat God naar je luistert als je bidt.

In gesprekken met mensen komt dat nog wel eens op:

'Ik heb zoveel gebeden, soms gesmeekt, soms heel stilletjes, maar kwam er maar eens een antwoord... Dat ik echt het gevoel had gehoord te zijn. Ik weet ook wel dat alles niet zomaar opgelost kan worden en dat ik in die zin geen verlanglijstje kan indienen, zo werkt het natuurlijk niet, maar ontving ik maar eens een teken, hoe klein ook maar...'

In de tekst in Jeremia klinkt wel die belofte door: 'Ik zal naar jullie luisteren'. En niet alleen die belofte, maar ook: 'Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: ik zal je een hoopvolle toekomst geven'.

Maar wat (mij in ieder geval) vooral raakt in de tekst zijn de woorden: 'Jullie zullen mij zoeken en ook vinden, als jullie mij tenminste met hart en ziel zoeken'.

Met hart en ziel, dat heeft alles te maken met jezelf daarin geven, écht openstellen. Ik denk dat dat ook te maken heeft met jezelf ook onder ogen durven komen, eerlijk zijn.

Niet alles zomaar bij de ander neerleggen als in: dit is nu jouw pakkie an, ik leg het neer, doe er alsjeblieft iets mee.

Het zoeken en vinden heeft te maken met je verbinden, een relatie aangaan.
God wil zich laten vinden. God wil er voor je zijn.
Ook al is God niet zo zichtbaar en voelbaar als we misschien wel eens wensen.

Ik vond in een prachtig gebedenboekje een traditioneel keltisch gebed waarbij de verborgenheid van God een thema is en waar dan toch vertrouwen uiteindelijk de doorslag geeft.

Zoals de regen de sterren verbergt,
zoals de herfstnevel de heuvels verbergt,
zoals de wolken de blauwe lucht versluieren,
zo verbergen de donkere gebeurtenissen
die mij ten deel vallen
het schijnsel van uw aangezicht voor mij.
Maar toch, als ik in het duister
uw hand vast mag houden,
is dat genoeg, want ik weet:

ook al struikel ik soms, u valt niet.

Het vertrouwen dat uit dit gebed spreekt is groot. Beseffend dat er soms zoveel in de weg kan staan tussen God en jou, door allerlei omstandigheden, dat je het zicht op God kunt verliezen. En dan toch het vertrouwen te hebben dat je gezien wordt, dat je behoed wordt...

Soms is het te moeilijk om te bidden en dan is het bijzonder dat je niet in je eentje bent. Dat er een gemeenschap is die om je heen staat. Die voor jou kan bidden, wanneer je het zelf niet kunt. Soms ben je er zelf niet bij en wordt er voor jou gebeden. De gemeenschap die voor jou het lijntje vasthoudt. Je gedragen weten door dat gebed kan het soms wat lichter maken.

Zo delen we in de open voorbeden in de kring met elkaar wat ons bezighoudt en leggen het voor aan de Eeuwige, de Nabije, God die zijn naam als een belofte laat spellen: Ik zal er zijn.

Zo moge het zijn.